

روشنفکری و خشونت

– نیما قاسمی

در پی مبحث و بینار گذشته «روش شناسی خشونت سیاسی»، در این وینار نیما قاسمی به ارائه بحث «روشنفکری و خشونت» می‌پردازد: روشنفکران به منزله‌ی یک گروه اجتماعی، مانند هر گروه اجتماعی دیگری، سوابقی کم و بیش قابل تحقیق از خود به جا گذاشته‌اند و در نتیجه، فی‌المثل، رابطه‌ی روشنفکران جامعه‌ی ما، با مقوله‌ی خشونت و به ویژه خشونت سیاسی، قابل جستجو است.

در مصاحبه‌ای در آستانه انتشار، تلاش کرده‌ام برخی لحظات تاریخی مهم که نشانگر نسبت روشنفکری ما با خشونت و خشونت‌گرایی است را روشن کنم. بحث را به پیش از دهه‌ی چهل و پنجاه برده‌ام که مشی مبارزه‌ی مسلحانه، یعنی توسل به خشونت سیستماتیک، میان روشنفکران ایرانی به طور گسترده مورد استقبال قرار گرفت و با شروع از «ایده‌ی خون» میرزاده‌ی عشقی نهایتاً به لحظه‌ی سرنوشت‌ساز ترور رزم‌آرا، نخست‌وزیر در ۱۳۲۹ رسیده‌ام. اندیشه‌ای که با این مرور تاریخی طرح می‌کنم این است که روشنفکران ما علیرغم شاخک‌های حساسی که به خشونت دولتی داشته‌اند، در خصوص خشونت علیه دولت، عملاً (و حتی به صورت تئوریک) هیچ پرنسپیی را مراعات نکرده‌اند. بنابراین بحث مبتنی بر یک مرور کلی تاریخی در بازه‌ی زمانی سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۳۰ شمسی است با این نتیجه‌گیری مشخص که خشونت علیه دولت، غالباً به مثابه‌ی استراتژی یا تاکتیک عمل سیاسی، از ناحیه‌ی گروه اجتماعی موسوم به روشنفکر ترویج شده است.

این گفتار در چهارچوب وینارهای ماهانه انجمن آزادی اندیشه و با همکاری ایران آکادِمیا صورت گرفته است. این وینارها بطور ثابت آخرین یکشنبه هر ماه میلادی برگزار می‌شوند.